

Arvamuse avaldamine Euroopa Komisjoni avaliku konsultatsiooni kohta ettevõtjate autopargi teemal

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Kliimaministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust Euroopa Komisjoni avaliku konsultatsiooni kohta, mille raames kogutakse ideid, kuidas suurendada ettevõtjate autopargis heiteta sõidukite osakaalu ja vähendada maanteetranspordisektori süsinikuheidet. Järgnevalt esitame oma esmased seisukohad Euroopa Komisjoni algatuse kohta.

1. Mõistame vajadust vähendada transpordisektori, sh maanteetranspordisektori süsinikuheidet ning toetame eesmärki muuta ettevõtjate autopark keskkonnasäästlikumaks.
2. Kaubanduskoda ei toeta aga lahendust, mille kohaselt hakkaks lähiaastatel kehtima nõue, et ettevõtja sõidukiparki on lubatud lisada üksnes heiteta sõidukeid. Selline muudatus vajaks oluliselt pikemat üleminekuperioodi. Kui selline muudatus viia sisse kiirustades, võib see olulisel määral suurendada ettevõtjate kulusid sõidukipargile ning vähendada uute heiteta sõidukite ostmist. Uute sõidukite ostmise vähenemine tuleneks sellest, et heiteta sõiduki hind on kallim ja ka sellest, et laadimistaristu ei ole piisavalt välja arenenud heiteta sõidukite massilisemaks kasutuselevõtuks.
3. Juhime tähelepanu ka sellele, et Euroopa Liidus on juba mitmeid õigusakte, mis aitavad otseselt kaasa maanteetranspordi süsinikuheite vähendamisele. Näiteks määruse (EL) 2019/631 kohaselt lubatakse alates 2035. aastast uusi autosid ja kaubikuid ELis registreerida ainult siis, kui need on heiteta. Määruse (EL) 2019/1242 kohaselt peavad kõik uued linnabussid alates 2035. aastast olema heiteta ning raskeveokite puhul viivad üha rangemad sihttasemed CO₂-heite vähendamiseni 90% võrra alates 2040. aastast. Lisaks on teisi ELi õigusakte, mis kaudselt aitavad kaasa maanteetranspordi süsinikuheite vähendamisele. Seega ei ole me veendunud, et praeguses olukorras on hädavajalik kehtestada täiendavaid õigusakte maanteetranspordi süsinikuheite vähendamiseks.
4. Kui Euroopa Komisjon tuleb välja täiendava õigusakti ettepanekuga, siis ei pea me mõistlikuks seda, et üks ja sama lahendus hakkab kehtima nii sõiduautode, kaubikute, veoautode kui ka busside osas. Leiame, et erinevad sõidukid vajavad erinevat lähenemist.

5. Lisaks juhime tähelepanu sellele, et Euroopa Komisjoni lahendus ei peaks keskenduma üksnes heiteta sõidukitele, vaid selle kõrval võiks kaaluda ka lahendusi, mis vähendavad sõidukipargi süsinikuheidet, kuid ei vii seda koheselt nulli. Selline lähenemine oleks paindlikum ja paremini kooskõlas tehnoloogianeutraalsuse põhimõttega.
6. Euroopa Komisjoni õigusakti ettepanek ei tohiks puudutada neid sõidukeid, mis on juba täna ettevõtjatel kasutusel. Ettevõtjatel peab olema võimalus kasutada praeguseid sõidukeid kuni kasutusea lõpuni.
7. Kui Euroopa Komisjon tuleb välja seadusandliku ettepanekuga, siis peab selle juures olema põhjalik mõjuanalüüs, mis peab muu hulgas kinnitama, et ettepanekuga ei vähene ELis asuvate ettevõtjate konkurentsivõime. Näeme ühe riskina seda, et kui EL-is kehtestatakse täiendavaid nõudeid ettevõtjate sõidukipargile ja kolmandad riigid ei kehtesta samu nõudeid, siis võib see vähendada ELis asutatud ettevõtjate konkurentsivõimet. See võib puudutada näiteks kaupade transpordiga tegelevaid ettevõtjaid.
8. Uue õigusakti ettepaneku välja töötamisel tuleb arvestada ka sellega, kas ja kui valmis on laadimistaristu senisest kordades suuremas mahus heiteta sõidukite kasutamiseks. Kuna ettevõtja kasutab heiteta sõidukeid üldreeglina intensiivsemalt kui eraisikud, siis on oluline tagada, et oleks olemas kiire laadimistaristu nii ettevõtjate juures kui ka avalikel teedel. Laadimistaristu arendamine eeldab aga seda, et elektrivõrgus peab olema piisavalt võimsust. Kui ei ole, siis tuleb tugevdada elektrivõrku. Nende tööde teostamisega kaasnevad suured investeeringud ning neid ei ole võimalik koheselt ellu viia.
9. Vältida tuleb seda, et uue algatusega kaasneks ettevõtjatele täiendav aruandlus- ja halduskoormus.
10. Euroopa Komisjoni algatus keskendub üksnes ettevõtjate autopargile. Algatuse fookuses võiksid olla ka avaliku sektori organisatsioonides kasutatavad sõidukid. Leiame, et avalik sektor saab olla erasektorile eeskujuks ning tekitada suuremat nõudlust heiteta sõidukite turul.

Kokkuvõtteks ei näe Kaubanduskoda hetkel vajadust, et Euroopa Liidus tuleks kiirkorras kehtestada täiendavaid nõudeid ettevõtjate sõidukipargi osas.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja peadirektor

Marko Udras

marko.udras@koda.ee 6040070